

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ПО ПОДНЕ

ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

Месечно 3 франка, тромесечно 9 франка, годишње 36 франка

ОГЛАСИ СЕ ПРИМАЈУ ПО ПОГОВИ

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

Стан уредништва

улица Колумбо 33 Солун.

БРОЈ 10 сант.

Уређује ОДБОР

БРОЈ 10 сант.

ДОГАЂАЈИ У РУСИЈИ

Петроград, 20. марта

Листови у Петрограду једнодушно су прихватили повољ јеврејских интелектуалаца за револуционарни покрет нарочито за време првих дана. Они са радошћу примају укидање свију закона која су спутавали њихово развијање. Министар правде г. Каренски, у једној прокламацији дао је потпуну слободу Јеврејима.

Петроград, 20. марта

Бивши председници министарског руског савета Големкини и Галицији пуштени су у слободу.

Лондон, 20. марта

Дописник «Тајмса» посетио је фронт код Риге где је добио одличне утиске. «Сви су са војници — каже он — решили да ратују до краја т. ј. до коначне победе.»

Лондон, 20. марта

Д-писник «Тајмса» јавља из Петрограда да су сви велики кнежеви из фамилије Романова положили заклетву на верност новој влади.

Петроград, 20. марта

Сазнаје се да војници приватне гарде цара Николе II у Царском Селу одају бившем цару исту почасти као и једном официру.

Петроград, 20. марта

Хапшења немачких агената се врло журно врше у целој Русији.

Петроград, 20. марта

У једном циркулару која је нови митрополит Петрограда упутно, изјављује се, да је абдикација цара извршена законски и у потпуном реду, те према томе, Русе не везује ниједна морална веза са бившим царем.

Петроград, 20. марта

Велика депутација од становништва и трупа из Ковеле телеграфисала је влади у Петрограду да неће положити оружје док се не сруши немачки милитаризам.

Петроград, 20. марта

Цензура над страним листовима укинута је. Генерал Гурко наименован је за гувернера Западне Јерменске.

Министар правде спрема предлог закона, односно укидања верских ограничења.

Рат у последњој фази

Говорећи у рајстагу о догађајима у Русији немачки канцелар Бетман Холвег нагласио је, да се европски рат налази у последњој фази. Он је отворено и без устезања изјавио, да препорођај Русије пада у време, када се на свима фронтима имају да одиграју решавајући догађаји. Сличну изјаву учинио је и немачки министар спољних послова г. Цимерман, када је одговарајући на интерпелације новодом сукоба са Америком рекао, да „треба имати још мало стрпљења, јер велика војна улази у последњи и одлучни период.“ Немачка штампа већ је поодавно почела наговештавати одлучујуће ратне догађаје за пролеће и предсказивала је, да се у току пролећних месеца мора условно решити судбина Европе. Граф Ревентлов писао је крајем месеца фебруара: „Налазимо се на преокрету рата. Противничке и наше снаге достигле су максимално развиће. Решење не можевише закаснити. Предстоје борбе, које ће одредити будућу карту Европе, а можда и целе наше планете. Будимо спремни! Више но икад, потребно је груписање свих наших снага, јер нам предстоји одлучни ударац.“ Савезничка штампа констатовала је исту ствар.

Још од почетка ове године најугледнији британски листови посвећивали су врло опширне чланке Савезничкој офанзиви, која треба да се предузме на пролеће и која мора по европски рат донети дефинитивне резултате. Угледни енглески критичар пуковник Репингтон писао је у „Тајмсу“, да је 1917. године решавајућа по велики и крвави рат, а да се на пролеће морају неминовно одиграти на борбеним фронтима догађаји, који ће запечатити велику војну и регулисати сва лебдећа политичка питања. Слично гледиште на свршетак рата испојили су и представници Савезничке политике. Г. Бонар Ло, енглески министар финансија, у једном експозеу у парламенту изјавио је, да „су све припреме завршене за предузимање одлучне акције и да ће блиска будућност решити проблем гигантског рата.“ Г. Бријан, бивши француски премијер, коме се у главну заслугу приписује јединство Савезника, у више прилика истакао је исто мишљење. Када је у француском парламенту објављен прекид америчко-немачких односа, г. Бријан је изговорио један од најлепших говора, који је поентирао реченицом: „Европски рат улази у последњу фазу.“

Препорођај Русије и уништење германофилских утицаја несумњиво је величанствен доказ, да је рат достигао своју кулминацију и да његово коначно решење није више у далекој и неизвесној будућности. Цео руски народ прихватио је са највећим одушевљењем преокрет у Русији, и изјаснио се за настављање рата до крајње победе. Сви злокобни утицаји, који су велику и моћну Русију ометали у њеном грандиозном задатку отклоњени су. Нова Русија може се сматрати као сигурна гаранција, да ће операције руских трупа показати резултате, који су с правом очекивани од њих. Цела препорођена Русија дише данас истим дахом. Њена једина жеља, једини завет, једина девиза јесте рат до коначне победе над германизмом, који је угрозио човечанске слободе и права.

Борбени фронтови почињу већ показивати знаке живости. Са временским променама настала је на свима бојиштима ујурбана делатност. Док Савезници после огромних припрема и новог груписања снага у току зимских месеца, чекају само згодан тренутак па да на свима фронтима гурну свом снагом, Немци се грозничаво спремају на дефанзиву. Наговештавање офанзиве против Руса само је обичан блеф, да се маскирају припреме за дефанзиву. Али, Немачка не може више никога абманути. Тежина њене економске и војне ситуације довољно је позната. Слом Немачке је неизбежан. Треће пролеће рата донеће извесно његово решење. Руски препорођај можда је одговорио момент велике Савезничке офанзиве за који дан, али је овој придао још једну знатну гаранцију победе. Рат улази у последњу фазу. Приближује се час великог Савезничког триумфа.

Страна штампа

Нова Русија

»Бунд« (швајцарски лист): »Руска револуција је триумф ратне странке над управљачима мање или више склоним засебноме миру.«

»Дејли Њус«: »Ударац задат Немачкој страхан је. Он чини коначно крај непријатељским најама да ослабе Споразум и да закључе засебан мир са Русијом, чије ће све снаге од сад бити ангажоване за ствар Савезника. Руски народ и ствар слободе задобијају тиме значајну победу.«

»Дејли Мељ«: »Ствар слободе и Савезника триумфовала је: једним скоком само, Русија је напредовала за два столећа. Убиство Распућина обележило је први корак ка реформи. Али је од тада германофилска група правила заверу против реформатора, рачунајући да изазове покрет и да их смрви. Народ је изиграо ову интригу, али револуција би била немогућа, да цео народ није био наклоњен потпуном преображају. Ствар која ће добити покретом јесте искључиво ствар Русије и Савезника.«

Руски народни покрет

Опширан извештај о догађајима у Петрограду

(2)

Око 5 и по часова јака стража револуционара довела је у Думу председника Царевинског Савета, г. Шчегловитова, ухапшеног код његове куће. Бивши министар правде смештен је привремено у министарској сали Думе. У исто време, кад је као неминован објављен извештај број других хапшења, хтело се једном за свагда свршити са немачком бандом.

У истом том тренутку револуционари су заузели тамницу Крестни, после кратког отпора страже. Сви политички затвореници пуштени су у слободу, међу њима и чланови радничке групе централног војног комитета, ухапшени пре месец дана.

Иста процедура била је и са превентивном тамницом и затвором жена. Канцеларије полиције порушене су или спаљене са свима архивама и документима.

Још првих часова по подне, председник владе кнез Галицији телефонирао је г. Рођанку и доставио му своју оставку.

Револуционари су извршили претрес по кућама више министара.

Савет радничких делегата издао је у току дана манифест, којим позива трупе да пређу на страну народа и фабрике, да

изберу представнике, који ће увече присуствовати скупу Савета у локалу Думе, одашиљући по једног представника на батаљон и на 1000 радника. Савет је издао исто тако апел, позивајући народ да снабдева трупе, док се не реорганизује интендантура.

За то време непрестано су стизале у Думу нове трупе и грађани под оружјем. Више стотина ових последњих поређано је споља пред Думом. Многи су дошли у аутомобилима или колима и донели велике количине муниције, која је брзо раздвојена. Многи говори држани су пред Думом, и говорници су истицали потребу, да се одржи ред док се организује влада и опет поврати ред у фабрикама, да не би војска, уочи победе, била парализана.

На кратком одстојању од Думе, један кварт судова петроградских био је у пламену. Ватрогасци су спречавали ватру да не захвати суседне зграде, Мало даље водила се кратка борба са стражом, која је уложила отпор.

Митраљеви и пушке ступиле су у игру. Али, било је врло мало жртава. У ствари, владине трупе показале су врло мало отпора, да се потцне немину-

ном стању, не само овде, већ и по другим квартовима, где је било сличних сукоба. (Наставиће се)

Са ратних фронтова

Са солунског фронта

Француски коминике

Солун, 20. марта

Наша је артиљерија била нарочито активна у области Битоља. Непријатељска је артиљерија, са своје стране, бомбардовала један део италијанског сектора и наше ровове источно од Битоља. Један непријатељски одред напао је српски сектор али је одбијен остављајући мртве на терену.

Једна немачка ескадрила од 15 авиоплана бацила је 50 бомби на болницу у Екши-су и ако је она имала заставе црвеног крста које су биле дугачке 16 метара. Бомбе су пале на болницу у близини црвеног крста. Између жртава треба навести два лекара од којих је један шеф болнице. Многи цивилни и бугарски заробљеници убијени су или рањени. У току од месец дана ово је пета санитарска установа коју су Немци бомбардовали.

Као одговор на ово бомбардовање српски су авијатичари бомбардовали места где се непријатељске трупе прикупљају северно од Рапеша и Каяишта.

Француски коминике

Париз, 20. марта

Између Соме и Оазе артиљериска борба на сектору Фоламбре-Куси-л-Шато. Северно и јужно од Елета, Французи су имали осетне успехе у току претпрошле ноћи, нарочито северно-источно од Марживала. Немачки су напади на француске предстраже југо-источно од Краоне и у области источно од Морт-Ома, пропали. Французи су имали заробљенике.

Авијатика. — И поред рђавог времена француски су пилоти извршили у току ове недеље многе ваздушне борбе и уништили 7 немачких апарата. У овим борбама поручник Дорм оборио је 18-ти авиоплан.

Париз, 20. марта
(доцније)

Јужно од Елета, у току једне борбе, Французи су успели да заузму неколико ровова од Елета до друма за Лаон. Источно од Нев-Вила-Сент Марживала

Французи су одбацили Немце до ивице Векселиона и Лафакса. Заробљено је 108 војника од којих два официра и заплена је су четири митраљеза.

Италијански коминике

Рим, 20. марта

Јављају за мале повољне сукобе у области Тенале и на падини брда Мелига. У области Горице, непријатељ је после јаког бомбардовања извршио напад на наше линије северно од Скатерне. Он је био брзо одбијен. Покушај препада на наше положаје источно од Вертојбе имао је исту судбину.

Енглески коминике

Лондон, 20. марта

У току марта месеца ми смо заробили 1239 војника од којих 16 официра. Заплена су три пољска топа, 25 рововских топова, 60 митраљеза и велика количина ратног материјала. Заузето је јуче село Сави, заробљено 61 војник и заплена 4 митраљеза. Немци су много страдали. 70 лешева је само било из једног батаљона. Заузета је и шума Сави. Јуче у вече заузета су села Вандеј, Епинеј, и Пезиер. Наши су одреди продри у непријатељске одреде северно од Романкура-Невила-Есит-Васте и Живеша. Уништена су два непријатељска авиоплана а три друга приморана да се спусте на земљу. Један наш апарат фали.

Месопотамија. — Непријатељски покрет из Елабаса заустављен је а турске трупе које су напредовале у томе правцу сада се налазе у потпуном повлачењу. Наше су трупе напале непријатељске снаге које су напредовале из Шатс-Адхаина. После огорчене борбе успели смо да заузмемо све турске положаје. Сви против-напади непријатеља пропали су. Овај непријатељски контингент, пошто је оставио 124 рањеника и много војника у нашим рукама, тражио је понова склониште на десној обали реке Шат-ел-адхаина.

Француски успеси

Париз, 20. марта

После прекида операци-

ја од неколико дана Французи су предузели офанзиву против нових немачких положаја.

Они су нападали са успехом више тачака на линији Невил-Марживал-Врећи и остварили су велике успехе источно од ове линије.

И поред огорченог отпора непријатеља Французи су заузели многе положаје, више потпорних места непријатељске одбранбене линије.

Руски покрет

Једнодушна активност руских сељака

Петроград, 20. марта.

Вести које долазе са села јављају да сељаци методично организују народну војску која ће заменили бившу полицију. Они стварају нове органе безбедности и позивају општинске скупове. Они одушевљено манифестују жељу да потпомогну владу продавајући пољске производе за снабдевање војске и становништва. У многим провинцијама сељаци смањују сами цене својим производима.

Председник општине у Њижњем Новгороду обišао је округ где је констатовао једнодушно поверење новом режиму. Продаја жита од стране сељака постаје све уреднија. Сељаци из Казанске губерније јављају да су прикупили велику количину жита. Сељаци карковске губерније организовали су један комитет који представља сва кооперативна друштва. Велики број скупова уложили су суме ради отварања школа и политичких конференција. У том циљу је Пермска губернија уложила 50 милиона рубаља.

У Екатеринославској губернији сељаци су испослали као делегата код егзекутивног друштва једну жену.

»Велика Србија«
прима огласе по умереној цени

Немачко дивљаштво у Србији

— Утисци једног немачког публицисте —

»Шаубине«, немачки месечни часопис за политику, економију и уметност, публиковао је, у броју од 4 јануара 1917 год., под потписом Оскара Морица Фонта причу о немачкој експедицији против Србије.

Ми доносимо опис ове експедиције без коментара:

»На бојишту пресуде се изричу по најкраћем поступку. Никаква истрага не води се; тужитељ и бранитељ не присуствују исљењу. Приликом пресуде присутни су само оптужени и они очекују поротску пресуду, која може једино гласити: *пушта се у слободу или осуђује се на смрт*. Пресуде не знају за принудне радове или за казну везивањем. Пресуде се изричу на отвореном пољу од једног судије који, понајчешће, предводи један пук. Једном бомбом може се врло брзо створити читава каша од костију и крви, и тако судбина оптуженог не изазива много интересовања у овом мртвом кутку, где спавају куће окружене вековним воденичним камењем. Ни једна уста не пуштају крик. За два минута оптужени је већ заборављен. Он, или смећеши се пригрли живот, или остаје опружен, укочених ногу и руку. Он је измрцварен и прегажен као какав досадни молвац; то не траје дуго; његова судбина никога више не занима.

Једно јутро приметих једног младог сељака; капетан га је терао полако пред собом, као кад се иде у реквизицију сена. У овој сцени има нешто што нас можда заинтересоваће. У очима овога дечака има нечега необичног, нешто што ја дотле нисам видео у животу, и ја се запитих: Шта може овде бити. Капетана и дечка несташе. После неколико тренутака ја чух један пуцањ. Потражио сам обавештења и рекли су ми: »Стрељан је један кожита, који је јуче, после изненадног напада ухаћен. То беше млад човек, кога сам видео; ја сам тада увидео да има нечега светлог у његовим очима; то беше смрт.

»Неколико дана доцније, за време покрета, стигнемо до једне куће, која је горела; то је

сигнализација. Шрапнели су летели изнад нас. Војници угасише ватру и доведоше три жене и једног старца, који су нађени у близини ватре. Оптужени су, да су запалили ову кућу. Они одговорише: »Не!« По том им је речено: »Признајте!«. Оптужени су одговорили:

»Ми нисмо ништа учинили; пожар су изазвали други; то је наша кућа која гори, други су је запалили«. После овога стављено им је питање: »Колико је српских трупа прошло овуда?« Оптужени одговорише: »Ми то не знамо.« На ово командант рече: »Стрељајте их!«

»Гомила се жури, дах застаје у грудима свију; ми смо тако млади за ратовање. Овим женама нико не говори на њиховом језику, шта ће од њих бити. Али оне су све разумеле, и као животиња, која очекује ударац, обарају своје погледе; оне не вичу. Моментално обузме их дрхтавица; оне не верују не разумеју. Очекују неће ли каквим чудом бити спасене. Иду полако, све се више погнују. Пре но што је била изречена пресуда оне су нетремице посматрале поједине од нас; тај поглед беше нем, без суза, тако да и сами бејасмо приморани да оборимо очи. После неког времена зачу се прасак пушака.

Пола часа доцније војници, који су били у извиђању, доведоше једног старог сељака и његово дете од 17 година. Они су били оптужени да су један пут пуцали на Аустријанце. Пуни гордости, одговорили су: Не, не! Стајно су одрицали. Упиташе их: »Шта знате рећи о Србима? Колико је Срба прошло овуда?« Они одговорише: »О том не знамо ништа рећи; нисмо никога видели«. Командант нареди: »Стрељајте их!« Чувши то, отац, који беше спустио главу, погледа свога сина, који је стајао с леве стране од њега; и син погледа свога оца. Њихови се погледи сусреташе. Погледима, један другом рекли су: Збогом! Суза се појавила на зеници, која изгледаше као да се раширила у величини целог ока. Син гордо погледа и узвикну: »Ја не могу да умрем; ја имам 17 година; то је заб-

Ф Е Л Т О Н

С. Недић

КАПЛАРОВ ПУТ

Он стаде на праг и појми да отвори »кућу«. Затворено. Обрте се лево, не може ли се у »велику собу« — и она закључана.

Али у »кући« као да чу неко шушкање, као да неко удари угарком о огњиште, и кроз пукотину се проба и зрака и глас:

— Ко је то?

— Ја, мајо! Отвори!

Отварање није ишло лако: попустиле су или руке или кључ. Подоста се чегрљало око брава, а кад се врата отворише, и кад тешке цокуле пређоше преко прага, до прага је била једна сенка, и каплар хтеде нешто

да каже, али осети око врата две кореле руке, а на образима сузе и уста, која нису могла говорити, већ су само љубила. Он стеже и пољуби суву руку материну.

— Мајо! — па и сам се заплака.

— Ти, кућо мајо?

И отрже се од њега.

— Чекај, сине, чекај! Сад ће маја . . . Ама где је та свећа? Где сам ју денула, Бог ме убио!

Радоје кресну жњску, и слаби зраци падоше на суву средовечну жену, на полузапретано огњиште, на низове сува воћа и мрса под таваном и на

широк кревет у куту, на коме су, као две златне јабуке, девојке и мушкарчић, полупокривени, спавали правим сном.

— Дође, сине?

— Дођо', мајо! . . . А ти? . . . А ви?

— Богу, хвала, дете моје, само кад ми ти, сине, дође.

— А ови кучићи? — и пође корак — два кревету, на коме се братић промешкољи.

— Ето! Нека их Бог поживи! Добри су; одмењују ме. Да их разбудим?

— Немој, мајо!

Он приђе кревету. На Миличиној левој руци, пребаченој преко шарене пољаве, ниска, плавих ђињица; више Милородове главе торбица, и из ње вири комадић сунђера, везан за узичицу.

Радоје пољуби и једно и друго,

тихо, пажљиво, као да их пером дирну, те деца и не осетише, па седе на трножну столицу крај огња, распрета га и потаче главње испод добро познатог старог бакрача.

— Далеко си био? Много далеко, је л', Радоје?

— Далеко мајо.

И поче да јој прича чудне приче: о путу са седамдесет ковака, о води којој нема краја, о земљи где се не зна ни шта је зима ни шта је њива.

А срећна и сузна маја слуша, слуша, брише сузе, крши руке, крсти се и преживљује још једном све што је њен Радоје преживео.

И усред причања плесну се:

— Па ти си гледи, срце мојо! Сад ће мајо!

— Немој, мајо, имам ја конзерву.

— Нека, нека; зна маја, шта ће. И испод корита под највама кркну пиле:

— Надам се ја сваки дан, па велим, нек' је на мети. Можеш доћ' и у ноћ, као што и дође . . . 'Онеш да г' закољеш?..

И докле се пиле пари, чупа, чисти спрема, он, наваљен уз најве, наставља своју дугачку причу. И сваки час прекида, да упита: Јесу ли живи сви од родбине, како је родила »Велика њива; које њиву пролетос поорао; је ли у Рујишту опет посејана пшеница; кад се Сивка отелила; је л' било света о заветини, и одакле су били свирачи?

А кад му се учини да је све питао и све чуо, изиде у ватњак, да обиђе оно што је заједно с њим расло, и што је делом, његовом руком подигнуто.

... ја ћу још живети 50 година, сакрићу се, сакрићу се! Отац је молио, преклињао, и ова баца поглед на свога сина. «Стрељајте их!»

«Ко ће командовати одредом? Ко ће их стрељати?» Тишина... Тада се сетише једног добровољца, који је једанпут изјавио, да чини особито задовољство издајнике убија својом руком. Ја сам га добро познавао. Његови цепови пуни су љубавних писама, које чита својим друговима. Он се упути на посаду са двојицом војника. Син је ишао полако, полако али слободно, а него његовог сца изгледају као поломљене. Прво су прешли преко једне косе, а потом уђоше у њиву засејану кукурузом. Зачу се наредба за извршење осуде. Боже, зар то мора баш тако дуго да траје! Један осетљиви потпоручник, који је носио црнину за својом мајком, нервозно је домио руке, ударао по стаблу једнога дрвета, махиално кидао лишће и бацао га на земљу. Једна пљувачка. Предамном је још лебдео блудећи поглед. Доцније сам сазнао, да је младић покушао да побегне, али су га стигли. Отац није могао да се држи на ногама; морали су му дозволити да легне на земљу.

Неколико месеци доцније дошлоше два сумњива заробљеника, комите. Обојица су били готово старци. Један је био резервист. Истина носио је своје сељачко одело, али га је издавала војничка капа, доста чудновате плаве боје. Можда је и он један сат раније пуцао на нас, али он је војник, и према томе ратни заробљеник. Својим тупим очима, сав срећан, мирно баца поглед на нас: спасен је. Други је, бесумње, био разбојник. Уверавао је, клео се, проналажући речи, и како се није знало шта да се ради са њим, то је настало право ценкање, као при куповини робе.

«Рекох му: „У питању је твоја глава“. Он се збуни, постаде замишљен. После дугог погађања, морао је бити обешен. Остао је ту пред нама, у својим ритама, без блузе, стежући покривач символ свога живота, јер у овим планинама може се човек смрзнути, ако га не носи собом. Он је остао ту сумњивог сељачког лица, које се стезало гако, да је изгледало као кљун у тице. Слушао је свој

глас, унутрашњу музику својих речи, које не могаше разумети. Наједанпут се стресе, и последњи трзај ослободи га свих патњи. Он баца, не он испусти свој покривач. Крај његовог живота дошао је изненада, бескорисно. Напрезао се да у овом једином трзају види, како живот одлеће а смрт га узима у своје канџе. Наступа агонија; покривач се нађе на камену; он се њиме никада више неће покривати.

Где је п.наредник? Ево га. Поднаредник је један Бечлија, женски фризер. Он је вешао; стављено му је у дужност да и ово вешање изврши. Србин му је окренуо леђа, и иде са оним који ће учинити крај његовом животу. Србин иде погаут, али одлучним кораком, певајући једну словенску песму, тужну и дугу. Он пева своју посмртну песму. Корача све поносије, али застаје на сваком кораку. Далеко су двеста метара од нас, близу једног дрвета, а он још пева.

Цео свет посматра на доглед. Што се тиче мене, био сам окренуо главу. Помислих у себи: О човече, о човече! Сетих се, како је поднаредник често причао за столом о дамама, које је фризирао, о ноћним костимима, о плавој коси, о кестењастој коси, о црној коси. Замишљао сам његове руке у мекној и свиленој коси, а сада гледам како те исте руке намештају конопца око врата. Свршено је. . . Догледи попадаше. . . Колонна одмах настави пут. Ја бацих поглед на дрво. Наслоњен на стабло, усправно и укочено, висмо је Србин. Ноге су додиривале његов покривач, који је стајао на једном камену: он бејаше још врућ, али изгубљен, бесциљно, узалудно.

(«Трибун де Женев»)

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Њу-Јорк. Немачки поданици који станују у Сједињеним Државама у масама траже да прђу у америчко поданство.

Атина. — Немачки радиограм демантује вест да Хинденбург мисли да предузме у будуће офанзиву противу Русије.

Берн. — Немачка је одлучила да забрани одлазак посланику Сједињених Држава у Брислу.

Њу-Јорк. — У добро обавештеним круговима овде, влада

уверење да ће немачке сплетке у Мексици претрпети потпун пораз и да председник Каранца неће смети напасти Сједињене Државе. Министар војни наредио је да се појачају гарнизони на граници Мексике да би се парирале сваке евентуалности.

Атина. — Потврђује се, да је Отрантски канал затворен за пловидбу.

Петроград. — Донете су одлуке о новом ратном зајму у Русији, названом „зајам слободне“ који ће изнети око 3 милијарде рубаља.

Женева. — Један радиотелеграм из Берлина јавља, да је на извесним секторима источног фронта, а нарочито на Стоходу и Златној Липи руска артиљерија постала врло интензивна.

Атина. — Јуче су се први пут од објаве блокаде посаде са савезничких лађа, концентрованих код Керацине искрцале у Пиреју.

Дневне вести

Фрањо Супило

Пресбирио јавља са Крфа: Сазнајемо оз бечкога листа «Цајт» од 18. марта, да је и Фрањо Супило, позната хрватска личност, недавно ептужен за велеиздају и да је виши суд у Пешти наредио конфискацију целокупне његове имовине. И тако списак аустроугарских поданика, оптужених за велеиздају постаје, као што се види, сваким даном све дужи и дужи тако, да није далеко дан, када ће Аустрија имати прилику, да прогласи издајцима према својој управи све своје поданике Србе, Хрвате и Словенце, чија је једина кривица та, што су свесни своје народности.

Управа Фондова.

Филијал Управе фондова у Солуну извештава све благајне команди и надлештава, да се у канцеларији филијала - финансијска делегација — могу добити спискови за шиљање улога — процента за пенсоне фондове код Управе Фондова.

Скреће се пажња благајницима, да при тражењу спискова назначе: колики број улагача прима плату на тој благајници. Напомиње се рачунополагачима да воде рачуна о чл. 14 закона о пенсионом фонду, који је оштампан на полеђини списка.

Курс аустријске круне.

Финансијски Делегат добио је телеграфски извештај од Црвеног Крста у Женеви, да је сада курс аустрис. круна у Женеви 50.50 швајцар. франака за 100. круна.

Благодарност.

Приложили Владиним Комесарима:

Г.г. Чедомир и Жарко Вуковићи трговци из Београда 25 драхми да се подели сиротним српским избеглицама, за покој душе њиховом добром другу и ортаку Драгољубу Ст. Рајићу трг. из Београда, а који је 14 децембра 1916. год. умро као интерниран негде у Аустро-Угарској.

Владини Комесари и овим путем изјављују у име сиротних српских избеглица своју благодарност дародавцима.

Из канцеларије Владиних Комесара, 18. марта 1917. год. бр. 979 — Солун.

Позив.

Ђоко Бекуић „Сремац“ трг. из Барошевца, који се налази вероватно као тумач у којој енглеској болници и Живојин син служитеља среза темнићског (из Врварина) зв. „деветка“ позивају се да одмах предстану Владиним Комесарима.

Из канцеларије одељења службе безбедности Бр. 423.

Пажња

Г.г.Чеда Урошевић и Крста Солудић народни посланици моле се да предстану одељењу ради извесног хитног посла.

Из канцеларије одељења службе безбедности бр. 335.

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

Са нашег фронта

— Српски званичан извештај: — Солун, 20. марта.

19 марта обична активност артиљерије. Наши авијатичари имали су неколико борби и бацили су више бомби на непријатељске логоре код Градешнице. Непријатељска артиљерија је јако бомбардовала варош Битољ зрнима са загушљивим гасовима. Стиновиштво је претрпело великих губитака: 47

погинулих и 20 рањених; поглавито деце и жена. Велики број зграда је порушен.

Немци се плаше!

Берн, 20. марта „Локал Анцајгер“, који важи као орган немачког двора пише у уводном чланку: „Успех постигнут руским покретом учврстиће много јединства Савезника у борби против германизма. Под овим условима, Немачка има такође да парира опасност демократског покрета у земљи.

Оптужба против Кајзера

Женева, 20. марта Посланик Клуверт изјавио је у рајхстагу: Кајзер и Бетман Холвег одговорни су за смрт толиких милиона људи. Ова изјава изазвала је силно узбуђење у целој сали. Дошло је до велике ларме. Председник је опменуо посланика на ред, али је овај наставио: „Ја бих био поносан, кад би се такав социјалан прогрес, какав је изведен у Русији, остварио у Немачкој“. Социјалисти су ове речи пратиле бурним пљескањем.

На фронту Риге.

Лондон, 20. марта Дописник «Тајмса» у Петрограду телеграфише: „Посетно сам фронт Риге. Моји утисци оправдавају потпуно опште убеђење, да су дисциплина и ратничко поуздање руске војске врло јаки. Официри и војници свесни су одговорности, коју имају према руском народу и Савезницима. Девиза на руском фронту је: „Наставићемо рат до коначне победе“.

Пред сломом

Женева, 20 марта. Пуковник Фелер коментарише турске поразе код Багдада и у Персији и немачке на западном фронту. Узастопни пораз турских трупа представљају коначан војнички пораз за Турску, чија је сва војска на ивици провале, чије су азијске покрајине за увек изгубљене и чија је општа ситуација очајна и критична. Немци пак били су принуђени, да се повуку на Соми услед недовољних средстава у муницији и топовима.

Царска ноћ. Као грдан рефлектор, месец, без мало пун, разлио сјајно море, па бљешти докле поглед допире. Црне се шљиве, и на њима се држи још но који лист, високо у небо стрчи стара топола крај каменог корита, смерно ћуте гомилице кукурузног сноповља. Он обилази око њих, притисне и исправи понеки спол, тресне шљиву, као да је помилује, и годи му кад на њ пада суво лишће, погледа у небо, у мелисе који се смешка, помилује Мируу, који му се улагује крај ногу, подигне шајкачу: — Боже, ако сам се и напатио, имао сам за шта!

И иде из краја у крај, из кута у кут, да све обиђе, да све види. . . . А на пивници, где, отворена врата! Заборави-

ла маја, ил' ће бити она Смиљки? Он прилази, затвара, а запахнује га мирис на дунџе и на тек преврело вино.

Из авлије допире мек глас звона. То је „Бича“. Нема говора, сад је већ во. . . .

Са дна села кукурекну петао, па други, па трећи, па се узбуни цело село. Каплар—Радоје се трже, погледа у месец и као за себе рече: «Петли!...»

Бича, Бога ми, није забавља крмљен. Прави Јарменик, па то ти је. Вратина као у кмета, подгушњак као у лопздије, рогови прави, кратки, издужио се његов швајцарац као морун. На други крај јасала Сивка, и пред њом младо теле и празан шиник. (А, она Смиља, шта заборавила да прибере! Научићу ја њу!). Диче и уклони шиник, саже се, да омилује теле, оно,

прудо, скочи и протегли се, Сивка мукну и умало га не закачи рогом. Он јој пружи руку, и крава је олиза, почеша је испод гуше, пљесну по савима и дуго, тако, остаде, гледајући у месечевој светлости, како се овај мали налива млеком.

— На задњој страни куће отворише се врата и кроз њих сину светлост:

— 'Ајде, сине, да вечераш!

И уз слатку вечеру опет почиње причање изнова, као да досад није ништа рекао, и нова питања и нова брига и милошта материна:

— Вечерај, Радоје; из далека идеш, па си ми, сине, огладио. То су ми први јесенчићи, не изведоше се најдоље, убио их Бог. . . . Узми крилце!... — И жуљевити прсти траже по

тањиру крило, па му га силом међу у руку. . . .

— Није најбоље родило, сине, ал' добро је. Из винограда. „Под брдом“ нашли смо три'ест и три' чабра; онај у „Осојни“ убила мана — није имао ко да га прска. Кукуруз четвора кола, ал' жут као дукат. Виш какве су вешалке! — и подиже главу у кут крај димњака:

— А што се ти, морј, диже?

— На кревету већ седи Смиљка у кошуљици, с опуштеним кратким витицама, трља очи и некако страшно погледа у војника.

— Оди, Смиљо, оди! Дошо бата!

— Оди, лудо, не бој се!

А Смиља крије очи и поново хоће да се завуче у поњаву, али је Радоје диже, стеже на груди и пољуби по лицу, по

мекој косици, и ако се дете отимало као јаре, и метнувши сањиву сестрицу на крило, настави вечеру и причу.

(свршиће се)

САОПШТЕЊА

Душан Марковић, пошта бр. 216, моли свакога онога ко би знао да га извести за брата његовог Војислава и братучеда Светислава који су били регрути и за које сам сазнао да су приликом одступања дошли до Крфа.

Благоје Ташић Бродарска Команда бр. 999 моли ако ко зна што о његом брату пешад. поручнику Јовану Тасићу да га извести.

Нове књиге

Изваље су на штампе и пуштене су у продају ове књиге:

Са српског фронта. Од Ђ. Лазаревића. Цена 0'50 д.

На помолу. Од Ива Ђипика. Цена 1'50 д.

Косово или Бој на Косову 1389. год. у народним песмама. Цена 1. дим.

Цвеће. Српска читанка. Приредиле Љубица Карчевићева и Василија Качандовићева. Цена 0'70 д.

Ружа. Српска читанка. Приредиле Љубица Карчевићева и Василија Качандовићева. Цена 1'50 д.

Књиге се могу добити:

1) Код издавача Николе Л. Бркића, новинара, у уредништву «Велике Србије» у Солуну, на чију се адресу треба обратити и за распродају;

2) Код г. С. Стефановића цариника, на служби при Финансијској Делегацији у Солуну;

3) У продавници српских књига уз ресторацију «Београд» у Солуну;

4) На фронту овлашћења је г. М. Богдановић, фотограф, да скупља претплату и врши поручбине.

У ПРВОЈ ПРОДАВНИЦИ СРП. КЊИГА

М. Ристивојевића
У СОЛУНУ

улица Ники бр. 35., на кеју уз ресторан «Београд»

Могу се добити:

Српске књиге:

»На Помолу«, 1'50.
»Са српског фронта«, 0'50.
»Косово српске нар. песме« 1'—
»Сећање на отаџбину« 1'—
»Српске ратне песме« 1'—
»Тешко ли је робљу робовање« 0'30
»Спомен мишарске победе« 0'30
»Српска Читанка Ружа« 1'50
»Српска Читанка Цвеће« 0'70
»Беседе Игумана Методија« 0'50
»Антихрист истинито прорицање у 1600 г.« 0'30.

Српски Календари

РЕЧНИЦИ СТЕВОВИЋА:

Српско-француски
Француско-српски
Срп.-франц. и Франц.-срп. повезани уједно.
Цепни фотографисани франц.-српски.
Речници за почетнике
Први корак ка франц. језику
Србин у Француској
Најпотребнији разговори француски
Најпотребнији разговори талијански.

Част нам је ставити до знања српској војсци и српској публици, да смо у Солуну, морско пристаниште — кеј, улица Ники 35, отворили

СРПСКУ РЕСТОРАЦИЈУ „БЕОГРАД“

где се кувају само српска јела, а нарочито недељом српска гибаница.

Потрудили смо се и набавили чиста природна вина талијанска, француска и грчка а такође и француски и грчки коњак.

За сваки дан: гулаш, ђулбастија и пржена риба за доручак од 8 сати пре подне.

Јела чисто српска са свињском машћу. Сервирање банкета прима по умереној цени. Препоручујући се српској војсци и публици молимо је за посету.

С особитим поштовањем,

Ђира Васић, трг. Београђанин.
Васа Златаревић, ресторатер.

Талијански магацин

У улици Франк 32, отворен је талијански магацин и снабдевен војничким потребама — профитантом.

Продаја искључиво савезничким трупима.

ПРОДАЈА У ТАЛИЈАНСКОЈ МОНЕТИ
а у осталој по курсу.

Улица Франк бр. 32. — Солун.

ГОСПОДО!

Препоручујемо Вам да и даље пушите само цигарете из прве и највеће фабрике цигарета

„САЛОНИКА“

Каиро — Александрија — Солун

Најбоље и најкусније цигарете и дуван свих врста.

Награђена првом највећом наградом на изложби у Филаделфији

На продају у свима дуваницама, нарочито „Миродато“ и дуван за луле.

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА

„НЕСТОС“

НАЈВЕЋА НА ОРИЈЕНТУ — 500 РАДНИКА

Специјалтети:

Нестос Кики	дин.	1'---
„ Гиубек	„	0'80
„ Јаки	„	0'65
„ Аџрос	„	0'50

Српско Трговачко Друштво А. Д. СОЛУН

Улица Победе бр. 11, на кеју до биоскопа „Пате“.

Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове.

Врши обичне и телеграфске новчане исплате за Србију, Швајцарску и све Савезничке државе.

Са положаја може новац да нам се упућује у свима монетама поштанским упутницама.

Уз сваку пошиљку треба нам јавити тачну адресу коме има новац да се упути.

Прима новац на штедњу и чување.

Друштво стоји под непосредним надзором Краљ. Срп. Владе и Врховне Команде преко нарочито одређеног делегата.

Обавештења бесплатно.

УПРАВА.

Париска хируршка зубна клиника
Др. Х. Салтиел и С. Арама

Са париског универзитета

Најмодернији зубно-технички радови извршују се у кратком року и најсолидније.

СОЛУН, улица Птоломеон 37, угао
улице Венизелос 97.

СПЕЦИЈАЛИСТА ЗА УНУТАРЊЕ БОЛЕСТИ

Др. АЛЕКСАНДРИДЕС

Управњак болнице за заразне болести

Прима свакога дана од 11—12 пре и од 5—6 по подне у француској апотеци ул. Франк бр. 35. — у згради француске болнице — а од 2—4 по подне у своме стану, ул. престолонаследника Ђорџа бр. 35. — упоредно ул. са булеваром краља Константина.

Поткожна убризгавања Неокатварзана као и новог француског препарата «Галил» противу сифилиса.